

Moia (Mas N.H.Bna., iv, 221; *Cart. St. C.* II, 75): 1011: *Mogia* (Mas, iv, 225, *Cart. St. Cugat* II, 76); 1011: *Mogia* (*Cart. S. C.* II, 82); 1011; *Moia* (*Cart. St. C.* II, 85); 1064: *Moia* (docs. de Terrassa, *BABL* VII, 503).

1068: «terme d'Olèrdola, lloc de St. Valentí, afrontant amb los termes de La Granada, de Castro *Mox*, i de *Pax* --- ad ipsas *Clotas* ---» (MiretS., *Templ* p.37); 1080: «terme d'Olèrdola in ipsa quadra de Sto. Valentino» afr. amb terme de La Granada i amb un alou de St. Sebastià «vel in termine de castro *Mochu*» i «amb terme de *Pax*» (MiretS., *Templ* p.38).

Des de principis del S. XII trobarem ja constantment la forma moderna *Moja* (grafiada *Moia*, *Moya*. *Modia*):

1098: butlla del papa Urbà: «eccl.de Vallerana, 15 eccl.Sti.Cucuphatis de *Moia*, et aliam eccl. Sti. Cucuphatis de Garriga, eccl.S.B.de Spuselis ---» (*MarcaH.* 1203.60); 1107: «Devastatione quam Arabes intulerunt in Marcam --- a Sta. Margarita et a *Moia*, seu Sta. Digna vel a Fonte-taiada sive a Villa Lupis» 20 (*MarcaH.*, 1233.21f.); 1108: «*Moia* --- Mont-rodon ---» (*Cart. St. Cu.* III, 4); 1108 i 1109: *Moja* en cartes de franquícia per a Olèrdola (Font Rius, *C.d.P.* §§ 45 i 46); 1120: butlla: «capellas Sti. Silvestri de Valzano, Sti. Cucuphatis de *Moja*, S. Cuc.de Garrigis, S. Ben.de 25 Spicellis ---» (*Marca* 1254.20f.); 1136: *Moia* (*Cart. St. Cug.* III, 117); 1187: «fortitudinem de *Moya* (*Cart. St. Cu.* III, 309); 1244: *Modia* (*Cart. St. C.* III, 498); 1359: *Moja* (*CoDoACA* XII, 30).

ETIM. Aquest un dels casos en què el lingüista 30 voldria limitar-se a dir: «ignoramus, ergo eamus porro...». Però com que el fi principal d'aquest llibre és l'etimologia, complirem el deure de desbrossar almenys el terreny, dient per què unes perspectives etimològiques s'han de negar i les altres mirar-les 35 escèpticament; i així potser a l'últim...

Impossible fonèticament partir d'una base MODIUS (Schulze, 194), sigui amb el caràcter de NP, (com ho entén J. Segura *Veu del Monts.* 1893, p. 25); sigui amb el valor de 'mesura de cereals', d'on després 40 'mesura agrària' (d'on *mujada*), car aquests mots tenen una *o* breu, que davant *iod* hauria donat *ú* en català; (no cal pensar en mossàrab en aquesta rodalia, i també en moss. el resultat fóra *ue* o altre diftong).

Pitjor encara la de Griera i de Pere Català (*Fe i Vida* 27-II p. 192s), variant de *molló* 'fita': no sols fonèticament i morfològicament, impossible: s'ha de declarar ridículament absurd (car pensen en el cast. *mojón* 'molló!').

No impossible però vague és pensar que pugui ser d'origen pre-romà. Fins es podria mirar com idea versemblant, a condició de poder partir d'una base com *MŌIA (i respectivament. *MŌDIA; MŌGIA) o *MŪIA, amb una *o* tancada; mal que es pronuncii amb *o* 55 oberta, però podria ser en virtut del principi esta-

blert en *LleuresC* 192-193, que en els mots amb *o* en sil·laba inicial i -a final, la *o* es torna *o* quasi amb el valor d'una norma fonètica constant, en cat. central, (*mōlla*, *bōga*, *plōra* etc.). Però les tesis pre-romanes resten mera vaguetat si no se'ls pot assenyalar un agafador en noms paral·lels.

La ciutat de *Monza* a Lombardia té un nom probt. cèltic (amb *n* secundària, propagada des de la inicial) i crec que tingué una base MŌDŌITIA: que apareix en textos de fi S.XII *Modoetia* (abreujat *Moetia*) i Paulus Diaconus escrivia *Modicia*.² Si poguéssim suposar una variant «lenida» *MŌDŌIDIA; serviria com base de *Moja*? Vaga i incertíssima possibilitat. Més val reconèixer que això no són més que grapades a les palpentes. Resti consignada només com perspectiva teòricament possible.

Amb el nom de planta 'Cistus monspeliensis' (mata semblant a l'estepa) hi ha semblança notable; almenys en la forma *moudjo* que ha pres en el Lluenguadoc (*DCCat.v*, 716a34ss.), rossell. *motgera*; sobretot si ens fixéssim en algun NL de l'Aude: *Les Mougères* dels te. Narbona i Lagrasse: Sabarthès. Però ens en desenganyem en notar que, fins allí i tot, tingué *tj* africada (*La Motgieyra* ja a 1487ib.); i en català amb més raó, puix que la base etim. fou MŪTUCA, -TICA, com he establert en el *DECat.* v, 715b —d'on *módega* en cat. or.; fins si en el Penedès hi hagués hagut variant sincopada (però cf. art. *Modegueres* supra) hauria estat *Motja* amb *tj*, les mencions antigues de *Moia* en donarien algun testimoni, i ja hem vist que hi ha *j* senzilla (grafiada *j* o *gí*) des del S. x.

Resta la possibilitat d'un origen aràbic. No manquen, en efecte, els arabismes toponímics en aquesta latitud i comarca: és «la costa de *Garraf*»; St. Boi d'*Alcalà*; a tocar mateix de *Moja* tenim *Molania* (St.Pere~), agre. a Olèrdola (com *Moja*), *La Ràpita*, *La Bleda*; no gaire més enllà *Calafell*; i poc més terra endins *Gelida*, *Masquefa*, *Mediona*, *Caba*. En definitiva és aquesta l'obertura més fundada. I amb dos camins concrets: *A* i *B*.

A) Una sèrie de noms valencians, o de la zona Cuenca-Terol, tenen una forma *Moya*: (1) *Moya*, vila important en el p. j. de Cañete (Cuenca) i (2) el dim. 45 *Moyuela* mun. del p. j. de Belchite. (3) *Mōia*, pda. en el te. de Benimuslem, afr. amb el *Gascó de Safrà* del te. d'Alberic (xxxI, 121.20, *IGC* 3^a11x38^o07, *GGRV* 95. (4) *La mōja* veïnat agre. a Dénia. (5) *Mōia* a la Llécua de Morella); i altres (6, 7, 8) a Alcoi, Atzeneta d'Albaida i Polop, que tinc recollits en les meves enqs.; (9) corral *Mōia* a Alcalà de Xivert (xxvII, 186.20).

Ara bé molts d'aquests noms (o tots) són a la vora d'importants corrents d'aigua: el de Cañete és al naixement del riu Algarra, *Moyuela* dóna nom al «riu de *Moyuela*» (subafl. de l'Ebre); el de Benimuslem és